

အဝဲသုဉ်အပါသုဉ်ညါဝဲ, အဝဲသုဉ်ဘဉ်ဂဲၤပျုၤမၤလီၤပလီၤအသး
ဒီးအဝဲသုဉ်သကိးမ့ၤလၢ အဝဲသုဉ်ကတိၤတၢ်လီၤဆီ ဒီးတညီၤနီၤဒီး
ခုၤခါအလုၤလၢအထူသန့ဒီးအမ့ၤ တၢ်ကွၢ်ကၤတိၤတၢ်ဂီၤလီၤနံၤ ဒီး
တၢ်အိၣ်တၢ်ကစဲးကရဲးတဖၣ်, အပိၤလီၤ. "ပရဲၤပုၤဝဲၣ်ပုၤက့ၤအဝဲ
သုဉ်လၢ တၢ်ကလဲၤသးလၢအဂ့ၤလီၤ, တယံာ်ဘဉ်အဝဲသုဉ်ကမၤ
န့ၣ်တံၤသကိးလၢအသီန့ၣ်လီၤ." အဝဲဒၣ်စံး.

ဖဲသးနံၣ်အိၣ် ၄၈ နံၣ်, သုၣ်စ့ၣ်မိၣ်အကၢၣ်ဒၣ်ဝဲ, ဆီလီၤအသးန့ၣ်ဂ့ၢ်ကစီဒီလီၤ. အဝဲဒၣ် ထီၣ်တၢ်မၤလိၤဘၣ်ဃးတၢ်ကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤ ခံလိၤဝဲလံလီၤ. အဝဲဒၣ်မၤန့ၣ်တံၤသကိးလၢ ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိၤတပူၤဃီဒီးအိၣ်အကျိၤ, ပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိၤအကျိၤ, လၢကမျိၤအ ကျိၤ, ဒီးပုၤလၢအလဲၤဃုာ်က့ၤဃုာ်ဘၣ်တၢ်ဒီးအိၣ် လၢလုၣ်မ့ၣ်အူၤအပူၤကိးနံၣ်ဒီးအကျိၤ လီၤ.

တယံာ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိ ကလံၤန့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပူၤလုၤပါ ဟံၣ်အိၣ်ဆိးလီၤအ ပုၤဘၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤအပူၤ, လၢပဒိၣ်ရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်ဝဲထဲတဘျီဒီး လၢပုၤအဆိကတၢ်တက ရှိၤအဂီၢ် လၢအက့ၤအိၣ်လၢပုၤတကူၣ်န့ၣ်လီၤ.

စုတၢ်ဆိၣ်ထွဲလၢတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဒီး တၢ်ဆီလီၤက့ၤသးအဂီၢ် လၢအဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဝဲလၢပ ဒိၣ်, UNHCR ဒီးကရၢမၤသကိးတၢ်အအိၣ်တဖၣ်, လဲၤဆူဟံၣ်အပူၤ လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အ ဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲ အဆိကတၢ်တဘျီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သန့က့ၤ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဃုာ်လီၤ စုတနီၤ လၢအဝဲသ့ၣ်အဘူးအတၢ်အအိၣ်, ဒီးကဘၣ် ဟ့ၣ်ဒီးဝဲကိးလိဒီး ၈၀,၀၀၀ က့း တုၤဆူညါအနံၣ် ၁၀ လီၤ.

"ယတၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်တစး ဘၣ်ဃးလၢပတၢ်အိၣ်သးခဲအံၤအဂီၢ်လီၤ." သုၣ်စ့ၣ်မိၣ်အၢၣ် လီၤဝဲ, စံးဝဲလၢအတၢ်ဃုာ်တၢ်မၤခဲအံၤတၢ်ကိာ်တၢ်ခဲအိၣ် မ့ၢ်လၢတၢ်တံာ်တၢ်လၢအဝဲဒၣ်က မၤန့ၢ် တၢ်နီၣ်ကလံာ်တၢ်ပျဲအဃီလီၤ. "ဘၣ်ဆၣ်ယမၤလိၤဘၣ်တၢ်သုတၢ်ဘၣ်လၢဒဲကဝီၤ အပူၤအါမး ဒီးယန့ၣ်လၢယကထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤလၢ အကြးဝဲဘၣ်ဝဲတခါခါ လၢအ ဆိအချ့လီၤ."

ဖဲအဝဲဒၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤလၢအဂၤအခါ, အတၢ်တိာ်ဟံၣ်လၢအလီၤခံကတၢ်မ့ၢ်ဝဲ လၢကအိး ထီၣ်မ့ၢ်ဆါဒီတၢ်ကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤဝဲလီၤတခါ ဖဲၤလုၤပါ ဟံၣ်အိၣ်ဆိးလီၤတၢ်တိာ်ကျဲၤ အပူၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲဒၣ်အမါစံးဝဲလၢ ဟံၣ်ဒုၣ်လၢအဂၤလၢအဟံၣ်က့ၤကဒါစုၢ်ကိး အခိၣ်ထံးဘၣ်ဂဲၤပျီဂဲၤ ဆုးဝဲဝဲၤအလီၤခံ, အခဲအံၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်သး ဂ့ၤထီၣ်ကစီဒီလီၤ. "ဟံၣ်ဒုၣ်တဒုၣ်စး ထီၣ်ပနီၣ်တၢ်မၤလၢအဆါဝဲဟုးဒီး အဝဲသ့ၣ်အဖိမ့ၣ်တခါ မၤတၢ်မၤလၢတၢ်မၤဃံကျး အပူၤလီၤ. ပိာ်ခွဲၤအဂၤတဂၤ မၤပုၤစုသုတၢ်မၤ ဖဲၤလုၤပါဟံၣ်အိၣ်ဆိးလီၤအပူၤလီၤ."

တၢ်ပုၤစံးကစၢ်အတၢ်အိၣ်သး ဟံၣ်ဂ့ၤထီၣ်လဲလီၤ. အခဲအံၤအသးနံၣ်အိၣ် ၃၅, ဒီးဆၢ ထၢၣ်ကျၢၤဒိၣ်ထီၣ် မ့ၢ်လၢဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၤစါယါဘျီ ဒီးအိၣ်ဆိးတၢ်အိၣ်သး ဂ့ၤထီၣ်အဃီ လီၤ. တၢ်ဟံၣ်က့ၤအိၣ်ဘၣ်တပူၤဃီဒီးအမိၤလၢပုၤတကူၣ် မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်အသ့ၣ်သး တခါစုၢ်ကိးလီၤ.

ဘၣ်ဆၣ် ဒ်အမိၤပုၤလၢအိၣ်တၢ်လၢဒဲကဝီၤယံာ်မးအသိး, အဝဲသ့ၣ်ကမ့ၢ်ပုၤလၢအညီနီၤ ဒီးပုၤ ဒီးလဲၤသုက့ၤဘၣ်လၢပုၤအဂီၢ်, တၢ်ဆၢကတၢ်ကတံာ်တံာ်ဝဲဒီးလီၤ. "လၢဒဲကဝီၤ အပူၤ ပလီၤကံာ်ဒ်ဟံၣ်ဖိဃီဖိဒီးဒိၣ်တဒုၣ်အသိးလီၤ.

သုၣ်စ့ၣ်မိၣ်အမါ ကတံာ်ကတီၤဟါတၢ်အိၣ်လၢအဝဲဒီး အဖိခွဲၤ ခံဂၤအဂီၢ်, ဖဲအခဲနီၣ်မ့ၢ်အဟံၣ်ဒီးဖိအပူၤ.

ယသးသယုာ်ဘၣ် ပုၤမ့ၢ်ဒီးပုၤလၢပဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ် ဃၢၤလီၤ. တၢ်ပုၤစံးဝဲလီၤ. "ပုၤတကူၣ်အခဲ အံၤကါအိၣ်အါမး, ဒီးပုၤကညီအိၣ်အါမး, ဘၣ် ဆၣ်ပုၤလၢအမိၤပဟံၣ်ဘူးဃီဘူးတဖၣ် ပတထံၣ် ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ကစီတဘျီဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အတြီၤ ကးတံာ်ဃာ်အသးထီၣ်ဘီလီၤ."

အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မိာ် တၢ်အိၣ်သးအကီ အခဲသန့က့ၤ, အဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်လီၤအသးကျၢၤမု ဆုလၢကအိၣ်မူလီၤပလီၤဒီး တၢ်အိၣ်သးလၢအ ဆိတလဲသး လၢကီၤပယီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

"အလီၤမ့ၢ်အိၣ်, ယမ့ၢ်ဘၣ်မၤတၢ်မၤလွၢ်ခါဂ့ၤ, ယါခါဂ့ၤ, ယကမၤလီၤ." သုၣ်စ့ၣ်မိၣ်စံးဝဲလီၤ. "ယတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ခါဆူညါယါနံၣ်အကီၢ်မ့ၢ်ဝဲ လၢယကပၢဘၣ်ဟံၣ်တဖျၢၣ် ဒီးကါတခိၣ်, ဟ့ၣ် ယဖိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အကီၢ်စီပတီၢ်လၢအထီ ဒီးလၢကအိၣ်ဘၣ်ဒီးယဟံၣ်ဖိဃီဖိ လၢတၢ်သ့ၣ်ဖွံ သးညီအပူၤလီၤ. ယန့ၣ်လၢယတၢ်အိၣ်မူအတၢ် မ့ၢ်လီၤကလၢပုၤလီၤ."

ကီၢ်ပယီၤပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ အိၣ်လၢကီၢ်ကီၢ်တံာ် ကီၢ်ဆၢဒဲကဝီၤအပူၤအဂၤ ၁၀၂,၀၀၀ လီၤ. စး ထီၣ်လၢပုၤအဆိကတၢ်တကရၢၤက့ၤကဒါ အပူၤ ကွံာ်မဟံၣ်တနံၣ်ဝဲၤအလီၤခံ, ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲလၢ အဟံၣ်ဖျါအသးလၢ နီၣ်ကစၢ်တၢ်သးအိၣ်တၢ်က့ၤ ကဒါအဂီၢ် အိၣ်ဝဲအါဂၤလီၤ. အဂၤအိၣ်ဒီးဝဲအါ ဂၤလၢအကွၢ်တၢ်အိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘူးဘူး တၢ်တၢ် ဒ်သိးကဆၢတံာ်လီၤအဝဲသ့ၣ်သးလၢအ တၢ်အိၣ်မူခါဆူညါအဂီၢ်လီၤ.

ခဲၣ်လု သးနံၣ်လွၢ်နံၣ် (စုစုၣ်), ဒီးခဲၣ်မုးနံၣ်နံၣ် (စုထွဲ), တ ဖၣ် အိၣ်ဖျၢၣ်လၢပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤ, ကီၢ်ကီၢ်တံာ်, ဒီးအ ခဲအံၤ ကျးစးမၤလီၤပလီၤသးဒီးတၢ်အိၣ်မူ အိၣ်လၢဟံၣ်ဒီးဖိ အပူၤ, ဃုာ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိ ဖဲကီၢ်ပယီၤပုၤတၢ်က တၢ် ဖုၤတကူၣ်န့ၣ်လီၤ.

Photos: ©UNHCR/H. Lat